

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) - שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כחו (רש"י)

497

שיחת מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א • פרשת תצוה – פורים תשפ"א

ועל שלושה דברים העולם עומד: תורה, עבודה, וגמילות חסדים (אבות א, ב), תורה זה עסק התורה, ועבודה זה אמונה ותפילה וכל עבודת השם, וגמילות חסדים זה מעשים טובים בין אדם לחברו.

ובענין בין אדם לחברו יש מצוה (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך, ויש הרבה מדרגות בזה, כגון מה שכתב המסילת ישרים שפרק י"א שצריך להיות כמוך ממש, ואין זה פשוט. ומצינו בחז"ל שאמרו (ירושלמי נדרים ט, ד) ואהבת לרעך כמוך אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה, ויש להבין כי לכאורה הרי זו מצוה ככל המצוות, ומהו ענין 'כלל גדול בתורה' האמור בזה.

ויש לבאר לפי מה שכתב רבי חיים ויטאל בשערי קדושה (ח"א ש"ב) כי שלמות כל המצוות תלויה בדרגת האדם במידות טובות, ואם הוא מקיים ואהבת לרעך כמוך בשלמות אזי כל מצוה שהוא עושה היא בשלמות, אבל אם חסר באהבת הבריות אזי כל מצוה גם כן יש בה פגם וחיסרון, מפני שהמידות מלוות את האדם בכל מעשה שהוא עושה, ומי שהוא בעל מידות רעות כל המצוות שלו מלוות בחשבונות ופניות של מידות רעות.

ופירוש שם כי מטעם זה לא נכתבו בתורה כל ענייני המידות, כגון כעס ושאר מידות לא נתפרשו בתורה, מפני שזהו היסוד וההכנה לתורה, שכלי זה כל התורה אינה בשלמות, וזהו ענין 'כלל גדול בתורה'.

ועל כל פנים בפורים יש אפשרות לקבל סייצתא דשמיא להתעלות מכוח ההשפעה של פורים, אבל פשוט ומסתבר שזה תלוי באדם עצמו, וגם הוא צריך לעשות משהו ואז יזכה לסייעתא דשמיא.

ואם האדם לא חושב ולא עושה כלום, הרי כבר אמרו חז"ל (קידושין ל, ב) על הפסוק צופה רשע לצדיק ומבקש המיתו השם לא יעזבונו בידו וגו', שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, ופירשו בזה הגר"מ (מובא בקול אליהו סוכה) וכן במסילת ישרים פ"ב כי רק אם האדם עושה כל מה שבכוחו וכבר הגיע למצב ש'אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו' אזי יש סייצתא דשמיא והקב"ה עוזרו, אבל אם אינו עושה מה שבכוחו אין סייצתא דשמיא, וצריך תחילה לעשות כל מה שבכוחו.

חיוב לימוד התורה בכל כוחו

וכיצד עושים, כיצד מקבלים כוחות? מפורש ברש"י על הגמרא (ברכות לב, ב) ארבעה דברים צריכים חיזוק, וגם שם נזכרו שלושת העניינים הנ"ל תורה ותפילה ומעשים טובים, ופירש רש"י כי חיזוק הוא "תמיד ובכל כוחו" ורק באופן זה נחשב לחיזוק.

והדרך לחיזוק תמיד ובכל כוחו, היא כמו שכתב המשנה ברורה בסימן א' ללמוד בכל יום ספרי מוסר, שזהו התבלין ליצר הרע, תורת היראה שבספרי המוסר, וצריך לעסוק בזה בקביעות יום יומית, בכל יום משהו, שאז זה משפיע ומועיל, אבל אם אין זה בכל יום לא 'תמיד', וכפי שכתב רש"י צריך להיות חיזוק 'תמיד', והיינו בכל יום, 'ובכל כוחו' כל אחד לפי כוחות הנפש וכוחות הגוף שלו, לעסוק בתורה כמה שהוא יכול, והאדם מוגבל בכוחותיו ואינו חייב יותר מכוחו, אבל חייב בכל כוחו כמה שהוא יכול.

וכבר דיברנו הרבה פעמים שזה נוגע גם להלכה למעשה, ואולי יהיה תועלת לחזור על זה, שאמרו בגמרא (ב"ב ת, א) רבנן לא צריכי נטירותא, היינו שתלמידי חכמים שעוסקים בתורה פטורים מלשלם מס שמירה לשומרי העיר, כי התורה מוגינה עליהם, והם גם מוגינים בתורתם על כל העיר.

וכתב הרא"ש שם (פ"א סימן כו, ונפסק בשו"ע יו"ד סימן רמג) מי נקרא 'רבנן', וזה לשונו: ונראה שתלמיד חכם שיש לו אומנות או קצת משא ומתן להתפרנס כדי חייו ולא להתעשר ובכל שעה שהוא פנוי מעסקו מחזר על דברי תורה ולומד דברי תורה הוא הנקרא תורתו ואומנותו, עכ"ל.

והיינו שרבנן זהו מי שעוסק בתורה כמה שהוא יכול, ואפילו תלמיד חכם שנאלץ קצת לעסוק באיזה אומנות לפרנסתו ואינו יכול ללמוד הרבה שעות, אבל הוא לא 'אץ להעשיר' ואינו מחפש עשירות אלא רק כמה שהוא צריך כדי חייו, אם בכל הזמן שנשאר לו הוא לומד ועוסק בתורה כפי כוחו, הוא גם כן נקרא רבנן ופטור מתשלום מס השמירה.

ולעומת זה משמע שאם אחד לומד הרבה שעות, אך הוא יכול להוסיף ללמוד עוד יותר קצת, כי כבר יש לו כדי חייו, ומתבטל שלא לצורך, אינו נקרא רבנן, וחייב במס השמירה, כי הכל תלוי 'לפי כוחו', לפי מצבו וכפי האפשרויות שיש לו, ומי שעושה כל מה שבכוחו אזי אפילו שזה מעט הרי זה מה שבכוחו, אבל אם הוא פחות מכוחו אזי אפילו שזה הרבה אבל הוא פחות מכוחו, וכבר יש לו דין אחר. ונתבאר בזה חיוב לימוד התורה בכל כוחו.

לימוד המוסר – מגדולי הדורות

וכאמור הדרך לחיזוק היא על ידי לימוד המוסר. וכבר סיפרתי כי מרן הגרי"ז זצ"ל היה לומד בכל יום פרק בספר מסילת ישרים, ושמעתי מאדם שראה זאת,

מעלת יום הפורים

ידוע מה שכתוב בזהר (תיקו"ז כא) על פורים, שיום הכיפורים הוא 'כפורים', כמו פורים, והיינו שפורים הוא יום גדול מאד, ויום כיפור 'גם' הוא כמו פורים, ומשמע שפורים הוא יותר מיום כיפור. וזה לא מובן, שהרי ביום כיפור צמים ומתפללים הרבה תפילות ועוסקים בתשובה ואומרים פיוטים עם וידיים, ובפורים אין עושים כן, והאיך יתכן שפורים הוא יותר מיום כיפור.

ויש לבאר על פי מה שאמרו חז"ל (שבת פח, א) שבקבלת התורה במעמד הר סיני כפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית, כמו שכתוב וייתיבבו בתחתית ההר, כאילו היו תחת ההר, וההר היה עליהם, ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבלתכם ותהיו קבורים תחת ההר.

ואמנם כבר פירש המהר"ל (ענין תפארת ישראל פ"ב) שאין הכוונה בפשוטו שכפה הר כגיגית, אלא הכוונה בכייה שכלית, שראו את האמונה בבהירות גדולה כל כך עד שהיו כמוכרחים מצד שכלם לקבל את התורה, כי הבינו בהבנה ברורה שכלי קבלת התורה אין זכות קיום, וכמו שאמרו בגמרא שם על הפסוק יום הששי ויכולו השמים והארץ וגו', שהכוונה ליום ו' בסיון, יום הששי בחודש סיון, שבו קיבלו את התורה, ובה נגמרה הבריאה, כי בלא קבלת התורה היה העולם חרב, ומתוך הכרח וכפייה שכלית הבינו שאין ברירה ומוכרחים לקבל את התורה, וזה נקרא קבלת התורה מיראה ולא מאהבה.

אבל בפורים כתוב קיימו וקיבלו היהודים, ואמרו בגמרא שם דהיינו שקיימו עוד פעם את מה שקיבלו כבר, וחזרו וקיבלו את התורה מאהבה, והיה אז שוב קבלת התורה, שקיבלו מאהבה!

ונמצא שבבחינה זו פורים הוא יותר משבועות, כי בשבועות הייתה קבלת התורה מיראה, ובפורים הייתה קבלת התורה מאהבה.

ההשפעה חוזרת בכל שנה

והרי ידוע שכתוב בספרים (דרך השם להרמח"ל ח"ד פ"ז) שכל מדרגה שזכו ישראל בזמן מן הזמנים, כל שנה באותו הזמן חוזרת ההשפעה שאפשר שוב לזכות לאותה המדרגה, וכגון חג הפסח שנקרא 'זמן חירותנו', והיינו מפני שהוא זמן שבו יצאנו לחירות מטמאת מצרים, ובעיקר הייתה אז חירות רוחנית, כדרך שאמרו (אבות ו, ב) שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, ועל זה אנו אומרים ותתן לנו את יום חג המצות 'הוה' זמן חירותנו, דהיינו שכל שנה בחג הפסח זה שוב זמן חירותנו, שיש בו השפעה מן השמים לזכות לחירות רוחנית, כמו שהיה ביציאת מצרים באותו הזמן.

וכן חג השבועות נקרא 'זמן מתן תורתנו' כי הוא זמן קבלת התורה, שהייתה בו השפעה של תורה, ובכל שנה חוזרת ההשפעה שהיום הזה הוא זמן מתן תורתנו שאפשר לזכות בו להשפעה של תורה.

וכך גם חג הסוכות נקרא 'זמן שמחתנו' מפני שבתורה כתוב בו ושמחת בחגך (ועיין ליקוט פרשת אמור שבסוכות כתוב בתורה שלוש פעמים שמחה, מה שאין כן בשאר רגלים), ושמחה הכוונה השמחה של מצוה כמו שכתב הרמב"ם בהלכות יום טוב (ו, כ) שלא נצטוונו אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל, והיינו שתהא עבודת השם בשמחה, כמו שכתוב (תהלים ק, ב) עבדו את השם בשמחה, ואם כן חג הסוכות הוא זמן של עבודת השם בשמחה, וכן שמחת תורה שנקרא שמיני עצרת הוא גם כן זמן שמחתנו, ובכל שנה חוזרת אז ההשפעה שאפשר שוב לזכות למדרגת שמחה של מצוה.

ולפי זה גם בפורים, כיון שזכו בו למדרגת קבלת התורה מאהבה, זהו זמן השפעה של אהבת תורה, ובכל שנה בפורים חוזרת ההשפעה של אהבת תורה, ואילו ביום כיפור אין ההשפעה הזו, אלא עוסקים בתשובה עם וידיים והאדם צריך מעצמו להתעלות בזה, אך בפורים יש סייצתא דשמיא מיוחדת לזכות לאהבת תורה, וכמו שהיה בפורים בימי אחשוורוש שזכו למדרגת אהבת תורה, גם בכל שנה חוזרת ההשפעה שאפשר לזכות לה.

ולכן הוא יותר מיום כיפור, כי ביום כיפור אין את ההשפעה הזו, ואמנם הוא יום של כפרה ובודאי זוכים בו למדרגות גבוהות מאד, אבל זו לא 'קבלת התורה מאהבה' כפי שהיה בימי הפורים. כך יתכן לפרש.

צריכים הכנה לקבלת ההשפעה

אבל מה שנוגע לנו הוא לדעת שכל השפעה רוחנית כגון חירות או שמחה או תורה, זה תלוי במקבל ההשפעה כפי הכנתו לזה, מה הדרגה והמהות שלו, ומן השמים נותנים את ההשפעה, אך זה תלוי במושפע איך הוא מתנהג, כיצד הנהגותו, ומה הם המחשבות והמעשים שלו, כמובן כל אחד לפי כוחו כמה שהוא יכול, ואחר שאדם עושה את כל מה שבכוחו ויותר מזה אינו יכול, הרי הוא בשלמות, כפי שמפורש כן לענין הרבה דברים.

שהוא למד בכל יום פרק במסילת ישרים, וכשסיים את הפרק האחרון התחיל שוב ללמוד מתחילת הספר, כי צריך חיזוק תמיד.

והרי מרן הגרי"ז כבר היה מחוזק במדרגה שאין לשער, ולמשל בתפילה, ידוע שהוא היה מרוכז כל כך בתפילתו, שדיברו אליו והוא לא שמע, ופעם ארע ששכח להזכיר יעלה ויבוא בשמונה עשרה, והוא היה מתפלל בקול בשביל הכוונה, ושמעו איך שהוא שוכח יעלה ויבוא, וצעקו ואמרו לו 'יעלה ויבוא', אך הוא לא שמע! וזהו כמדרגה הנזכרת בשולחן ערוך (או"ח צח, א) על חסידים הראשונים שהיו מגיעים לתפילות ל'התפשטות הגשמיות', שכל החושים הגשמיים לא פועלים בשעת התפילה. ועם כל זה הוא למד מוסר, ובאמת לימוד המוסר הוא המביא למדרגות כאלו.

ושמעתני גם שכבר בצעירותו, כשהיה בבית אביו מרן הגרי"ח זצ"ל, הוא ישב פעם ולמד בספר חובות הלבבות, והגרי"ח ראהו ואמר לו שימשיך ללמוד בזה, כי זהו 'שולחן ערוך של אידישקייט', החובות הלבבות הוא שולחן ערוך של יהדות, ואינו מידת חסידות, אלא 'חובות' הלבבות, איך הלב צריך להיות, והוא שולחן ערוך על הלכות הלב, מה צריך להיות בלב, ואיך הלב צריך להיות, וזהו מה שמשפיע ונותן את החיזוק.

וראיתי גם בקובץ איגרות החזון איש (ח"א ג) שכתב ללמוד ספרי מוסר בכל יום, וכן כתב המשנה ברורה בסימן א' כפי שהזכרנו, וגם באיגרת הגרי"ח כתב ללמוד ספרי מוסר.

ואמנם כתב הגרי"ח שם כי לא מספיק מה שלומדים, אלא צריכים גם אחרי הלימוד לחשוב ולא להסיח דעת מזה, וכן כתב רבינו יונה בשערי תשובה (ש"ב כו) לענין מי ששומע דברי מוסר, שכידוע בעבר היו מגידים שאומרים לרבים דברי תוכחה ומוסר, וכמו שיש בשיבות משגיחים שמדברים דברי חיזוק, כך בכל עיר ועיר היו מגידים, כמו הדובנער מגיד, שהיו אומרים לרבים דברי חיזוק, וכתב על זה רבינו יונה כי אפילו אדם ששומע דברי תוכחה, לא יסמוך על תוכחת המוכיח לבדה, אלא "ישב יהפוך יד תוכחתו על נפשו", וגם אחרי ששמע, ימשיך להוכיח את עצמו, כי בלי זה יש היסח הדעת, וצריך שלא להסיח דעת, ואמנם זה לא פשוט אבל כך צריך להיות.

וראיתי גם בספר הזיכרון 'בית מדרש' שיצא לאור אחרי פטירתו של מרן הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, שהובא שם מקבלותיו, קבלה שרשם לעצמו בכתב ידו "לענין בכל יום לכל הפחות שעה קלה בספרי מוסר כמו שעדי תשובה ומסילת ישרים וספרים הדומים להם, ולחשוב בכל יום חשבון הנפש", והרי כידוע רבי חיים עוזר היה עסוק ועמוס מאד בצרכי הכלל, ועם כל זה קבע זמן בכל יום ללימוד המוסר.

מדרגות ועצות לדבקות בתורה

וכאמור הדברים הצריכים חיזוק הם שלושה: תורה עבודה וגמילות חסדים, ויש בהם הרבה מדרגות, כגון בתורה, עד כמה הדבקות בתורה, ומספרים על מרן הגאון רבי ברוך בער זצ"ל שהיה שקוע כל כך בלימודו, שפעם כשרצו להתייעץ עמו באיזה ענין, דיברו אליו והוא שמע אך לא הצליח לתפוס ולהבין את מה שמדברים, כי כל מחשבתו הייתה תפוסה בדברי תורה עד שלא היה יכול להסיח דעת! וביקשו מחתנו הגאון רבי ראובן זצ"ל שישמע את השאלה במקומו ויסביר לו אחר כך, כי הוא היה מרוכז עם ריכוז כזה בתורה, שלא היה יכול כלל להבין את מה שמדברים אליו מרוב ריכוז, וזו מדרגה גדולה של דבקות בתורה. וכן גם בתפילה ובמידות טובות יש הרבה מדרגות.

ומדרגת הדבקות בתורה תלויה בניצול הזמן, עד כמה מנצלים את הזמן, ומובא בשם הגאון (הקדמת פאת השולחן, וראה גם בתורת הבית לחי"ח פ"ו) עצה לניצול הזמן, לדעת מסכת אחת בעל פה, ואזי גם בזמן שהולך בדרך, שאי אפשר לו ללמוד מתוך ספר, יחזור בעל פה על אותה המסכת, ויקיים מצות 'ובלכתך בדרך'. ואמנם גם זה אינו פשוט, לדעת מסכת אחת בעל פה. אכן בזמנינו יש גמרות קטנות, שאפשר להחזיקם ביד וללמוד בהם בכל מקום, וזו סיעתא דשמיא שיהיו אפשריות ללמוד!

וכן אפשר לחשוב בלימוד, ומעשה שהיה עם החזון איש, שאחד נסע באוטובוס ובדרך הייתה תאונה, והוא יצא בשלום, ואמר לו החזון איש: אם היית חושב בלימוד לא הייתה התאונה, כי התורה מגנא ומצלא (סוטה כא, א).

ושמעתני עוד ממו"ר הגה"צ ראי"א דסלר זצ"ל בשם הגרי"ח מבריסק על מה שאמרו חז"ל (סנהדרין צט, א) כי דבר השם בזה וגוי כל שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק, ואמר הגרי"ח כי הכוונה לא רק על 'הזמן', כשיש עוד זמן שיכול ללמוד ואינו לומד, אלא אפילו שהוא לומד, אבל 'באיכות' הוא יכול יותר להבין, עם יותר ריכוז, ולהתרכז יותר בלימודו, גם זה נקרא שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק, כי הוא מבטל תורה באיכות.

וכמוכך גם זה תלוי כל אחד לפי כוחו, אך על כל פנים שייך ביטול תורה באיכות. וכך גם תפילה בכוונה, באיכות התפילה, הכל לפי כוחו.

תורה וחסד לפי האפשרות

וכבר הזכרנו מה שאמרו בגמרא (ר"ה יח, א) על רבה ואבבי שהיו מבית עלי שנגזר עליהם שלא יחיו יותר משמונה עשרה שנה, אך רבה עסק בתורה וחי ארבעים שנה, ואבבי עסק בתורה וגם בגמילות חסדים וחי ששים שנה.

והנה אבבי שעסק גם בגמילות חסדים, נמצא שבגלל זה הוא עסק פחות בתורה, אבל זה מה שהוא היה יכול, כי נודמנו לו חסדים שאין מי שיעשה אותם והיה חייב לבטל מלימודו לזה, אבל רבה עסק רק בתורה ולא בגמילות חסדים, כי אצלו היו אחרים שיעשו את החסד, ואם יש מי שיעשה במקומו אזי אסור לבטל תורה לזה, וכדין מצוה שאפשר לעשותה על ידי אחרים (מו"ק דף ט"ו), אבל לאבבי נודמנו חסדים שלא היה מי שיעשה אותם ולכן היה מוכרח לבטל מלימודו לזה, כי התורה מחייבת גם גמילות חסדים.

ורואים מזה כי החיוב אינו תלוי בכמות אלא כל אחד מה שהוא יכול.

זכות קיום האדם במילוי תפקידו

ומצינו בגמרא (יומא כב, ב) ששאל המלך היה לו חטא אחד, שלא קיים מחיית עמלק בשלמותו, ובגלל זה הפסיד את המלוכה, ואילו דוד המלך היו לו שני חטאים, ואף על פי כן הוא נשאר מלך, וצריך ביאור בטעם הדבר.

ובמלבי"ם הביא מספר העיקרים (מאמר רביעי פכ"ו) שביאר בזה, כי אצל שאל המלך היה החטא מצד שהוא מלך, שלא קיים בשלמותו את מה שהמלכות מחייבת, כי הוא נצטווה במחיית עמלק מצד מלכותו, וכמו שאמרו בגמרא (סנהדרין כ, ב) שלוש מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ: להעמיד להם מלך ולהכרית זרעו של עמלק וכו', הרי שמוזכר קודם להעמיד להם מלך ורק אחר כך להכרית זרעו של עמלק, כי זו מצוה המוטלת על המלך, ושאלו שהיה המלך הראשון בישראל נתחייב במצוה זו של מחיית עמלק.

וכיון שלא קיים בשלמותו את מה שהמלכות מחייבת, למה לו מלכות, ולא מגיע לו המלכות, ולכן ניטלה ממנו המלוכה, כי מי שאינו עושה בשלמותו את מה שהתפקיד מחייבו, אין לו זכות לתפקיד, ואיבד את הזכות להיות מלך. אבל אצל דוד המלך היו רק עניינים פרטיים שאינם שייכים לתפקיד המלכות, ובתור מלך הוא עשה את כל מה שצריך, ולכן לא הפסיד את המלוכה.

ונמצא לפי זה, שהרי כל אדם נברא לכבוד שמים, שזהו תכלית הבריאה, וכמו שאמרו בסוף פרקי אבות כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ומי שאינו ממלא את תפקידו בעולם ואינו עושה כבוד שמים הרי אין לו זכות קיום.

וכבר כתב כן רבינו יונה בשערי תשובה (ש"א ז) לגבי החרטה "והנה הבורא נפח באפי נשמת חיים חכמת לב וטובת שכל להכירו ולראה מלפניו ולמשול בגוף ובכל תולדותיו וכו' ואחרי אשר בעבור זאת נבראתי ויהיה בי הפך מזה למה לי חיים" עכ"ל. (וענין כעין זה רבינו יונה על המשנה באבות פ"ג שינה של שחרית וכו' מוציאין את האדם מן העולם).

מידת הרחמים נותנת לחזור בתשובה

אבל אף על פי כן הרי רואים שאדם חי, למרות שיש לו חטאים, וזהו מצד מידת הרחמים, שהקב"ה מנחה לו שיחזור בתשובה, ואמנם יש רשעים שחיים חיים טובים בעולם הזה כדי שיקבלו את העונש בגיהנום, אבל צדיקים אם הם עושים חטאים וחסר כבוד שמים על ידם ואף על פי כן הם ממשיכים לחיות, זהו מצד מידת הרחמים, כדי שיחזרו בתשובה.

וכמו שכתב המסילת ישרים בפרק ד' כי מידת הרחמים נותנת לחכות לאדם עד שיחזור בתשובה, ואזי על ידי התשובה נעקר החטא למפרע, וכבר נעשות לו הזדונות כשגגות והשגגות כזכויות (עיי' יומא פו), וכמו בעקירת הנדר, שחכם מתיר את הנדר ועוקרו למפרע, כך גם תשובה עוקרת את החטא למפרע, וגם זה מידת הרחמים, כמו שביאר המסילת ישרים שם.

ולכן, זו התקווה שלנו, שיש מידת הרחמים, וחוזרים בתשובה, ובשביל זה צריכים ללמוד ספרי מוסר, לידע האיך חוזרים בתשובה, עם חרטה ועזיבת החטא. ועתה לפני פורים זהו הזמן של סיעתא דשמיא קבלת התורה, יהי רצון שנוכה כלולו לסייעתא דשמיא לקבלת התורה כמו שצריך.

נדבתי ידידנו הרב שמואל יצחק זייבלד כהודיה להשי"ת לרגל הולדת בנו במזל טוב, יזכו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים!	מוקדש לעילוי נשמת מרת יוכבד ע"ה בת הגאון רבי מרדכי שלמה הלוי מובשוביץ זצ"ל נלב"ע ט"ו באדר תשל"ה - תנצב"ה	מוקדש לעילוי נשמת הרב זכריה חשאי ז"ל בן רבי שלום ז"ל נלב"ע י"ח אדר א' תשע"א - תנצב"ה	לעילוי נשמת מרן ראש הישיבה הגאון רבי חיים שלמה ליבוויץ בן הגאון רבי יעקב משה זצ"ל נלב"ע י"ח אדר א' תשע"ו - תנצב"ה
---	--	--	---

טנא מלא ברכות לידידנו העומד לימינו בכל עת תלמידו ומקורבו של רבינו שליט"א הבה"ח **מאיר מילר** נ"ו לרגל שמחת בואו בברית האירוסין עב"ג שתחי' בשעה טובה ומוצלחת
"בורא עולם בקנין השלם זה הבנין, בנין של שמחה, והיה הבית בהיבנותו על אדני הקודש, זרע קודש מחצבתו, בית גדול בישראל, בית מלא ברכת השם, עם רוב נחת ושמחה לאורך ימים ושנים מדושני עונג" (ממכתב רבינו שליט"א לאירוסית תלמיד)